

Notat

Dato: 14.04.2023
Reference: Kisa Lindgaard

Registrering af bevaringsværdige bygninger

Nærværende notat er udarbejdet som bilag til Miljø- og Teknikudvalgets indledende drøftelser af budget 2024.

I forbindelse med budget 2023, fremsendte foreningen BLIN – Bygnings- og Landskabskulturforeningen i Norddjurs et høringssvar om at der igangsættes et arbejde for at kortlægge de værdifulde bygninger, der findes i Norddjurs Kommune – ved hjælp af den såkaldte SAVE registrering. Museum Østjylland har desuden i forbindelse med Kommuneplan 2021 fremsendt høringssvar bl.a. med forslag om at indskrive en målsætning om at foretage en SAVE-registrering i hele kommunen i Kommuneplan 2021.

Høringssvarene er behandlet i forbindelse med henholdsvis budget og kommuneplan 2021 jf. nedenstående.

Nærværende notat indeholder et oplæg til budget og tidsplan for en kortlægning af de bevaringsværdige bygninger i Norddjurs Kommune. Notatet belyser desuden opgavens indhold, herunder registreringens betydning.

Baggrund

Høringssvar fra BLIN til budget 2022-26 affødte at det af budgetaftalen, at *”Registrering af bevaringsværdige bygninger gennemføres i landsbyer og det åbne land, med Byatlas for Grenaa købstad som forbillede. Opgaven indledes i 2022 og der laves samlet budget og tidsplan til næste års budgetlægning”*.

Af udmøntningsplanen fremgår det supplerende, at *”Der udarbejdes et oplæg til budget og tidsplan for opgaven, der behandles på Kultur- og Fritidsudvalgets møde i april, hvor udvalget har en indledende drøftelse af budget 2023 på eget område. Kommunalbestyrelsen er inviteret på studietur med foreningen BLIN i juni 2022. Som konsekvens af, at sagen er forankret i kommuneplanen, fremføres oplæg til budget og tidsplan for opgaven for Miljø- og Teknikudvalget sidste kvartal 2022.”*

Høringssvar fra Museum Østjylland blev behandlet i forbindelse med den endelige vedtagelse af Kommuneplan 2021.

Høringssvaret fra Museum Østjylland gav ikke anledning til at indskrive en målsætning om at foretage en SAVE-registrering i hele kommunen i Kommuneplan 2021. Dette bl.a. med henvisning til, at en såkaldt SAVE-registrering for hele kommunen vurderes at være

en yderst omfattende opgave, som bør belyses i en særskilt politisk sag forud for en mål-sætning i kommuneplanen.

Opgavens indhold, samt betydning for sagsbehandling

Registrering af bevaringsværdige bygninger har tre hovedformål:

- Bevaringsværdige bygninger fremhæver en landsbys eller landområdes særlige kulturhistorie og identitet, hvilket understøtter både områdets og den enkeltes bygnings værdi
- Registreringen udgør et aktivt værktøj i byggesagsbehandling, hvor bevaringsværdien indgår i samlet vurdering af byggeansøgninger
- Oversigt over bevaringsværdige bygninger indgår i udarbejdelse af lokalplaner, så kulturhistorie og identitet bruges aktivt i udviklingen af en kommune

Registreringen skal gennemføres i henhold til Slot- og Kulturstyrelsens vurderingsmetode SAVE - "Survey of Architectural Values in the Environment" (Kortlægning af arkitektoniske værdier i miljøet). Vurderingen sammenfattes til en samlet bevaringsværdi for bygningen på en skala fra 1-9, hvor 1-3 regnes for en høj værdi, 4-6 for middel værdi og 7-9 for lav værdi. Registreringen og vurderingen vedrører alene bygningens ydre.

Bygningsejeres muligheder for vedligeholdelse, ombygning/tilbygning o.lign. vil som udgangspunkt ikke være begrænset for karaktererne 4-9, men kan i visse tilfælde være begrænset, hvis den pågældende bygning er vurderet med karaktererne 1-3.

For at registreringerne har retsvirkning, skal disse indarbejdes i kommuneplanen. De bliver således en del af kommunens administrationsgrundlag fx i behandling af landzone- og byggesager, i udarbejdelsen af nye bevarende lokalplaner, i initiativer i forbindelse med landsbyfornyelse, mv.

Hvis det besluttes med budget 2024 at afsætte midler til registreringen, vil denne således skulle indarbejdes i Kommuneplan 2025, alternativt som et tematillæg til Kommuneplan 2025.

Oplæg til budget og tidsplan

Selve SAVE-registrering skal foretages af et eksternt firma, hvorimod indarbejdelsen i kommuneplanen foretages af forvaltningen.

En fremgangsmåde kunne være i første omgang at foretage registreringer i 3 udvalgte landsbyer (fx. 3 landsbyer, der i kommuneplanen er udpeget som "kulturmiljø"), og med erfaringerne herfra senere gennemføre yderligere registreringer.

Forvaltningen har været i kontakt med et eksternt firma med henblik på indhentning af priser.

Det eksterne firma vurderer, at der vil kunne foretages registrering af bevaringsværdige bygninger, der er opført før 1950, i 3 landsbyer indenfor en beløbsramme på kr. 500.000 (dog med forbehold for bl.a. antal bygninger).

Oplæg til proces og overordnet tidsplan

Hvis der afsættes midler til SAVE-registrering, foreslår forvaltningen følgende oplæg til proces og overordnet tidsplan:

Okt 2024	Budget vedtages
Nov/Dec 2024	Opgaven udbydes til 2-3 eksterne rådgivere
1. kvartal 2025	Politisk igangsætning af SAVE-registreringerne, herunder valg af rådgiver
2. kvartal (evt. 3. kvartal)	Udførelse af SAVE-registreringen (afhænger af opgavens omfang kan udførelsen strække sig ind i 3. kvartal)
3. og 4. kvartal	Indarbejdelse i Kommuneplan 2025, alternativt tematillæg til Kommuneplan 2025